

Συνομιλητής: Χωρεπίσκοπος Τριμυθούντος Βασίλειος Καραγιάννης,

Δρ. Θεολογίας - συγγραφέας

Κ.Ι.: Το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα, ιστορικό μοναστήρι, είναι συνδεδεμένο, όπως το λέει και το όνομα του με τον ιδρυτή της Εκκλησίας της Κύπρου. Όμως για πολλά χρόνια ήταν παραμελημένο και στον αιώνα μας τρεις άγιοι Γέροντες, ο πατήρ Χαρίτων, ο πατήρ Στέφανος και ο πατήρ Βαρνάβας το ανεσήλωσαν και με την αγάπη, το μόχθο, τον ιδρώτα και την αυταπάρνηση τους, κατόρθωσαν να το φέρουν σε μια ζηλευτή κατάσταση, ως το 1974, που επέπεσε επί της Κύπρου η λαίλαπα του Αττίλα.

Μαζί με το Χωρεπίσκοπο Τριμυθούντος θα συνομιλήσουμε για τους τρεις αυτούς αγίους Γέροντες, τους οποίους γνώρισε στο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα, τη μονή της μετανοίας του.

Θεοφιλέστατε, ας ξεκινήσουμε από το ιστορικό του μοναστηριού όπως αναστηλώθηκε από τους Γέροντες και μετά να τους δούμε ένα-ένα, τόσο στο χαρακτήρα τους, στην προσωπικότητα τους, στην αγιότητα τους, όσο και στο έργο που επετέλεσαν σε όλα εκείνα τα χρόνια.

Χ.Β.: Ευχαριστώ που με καλείτε γι' αυτή τη συνομιλία. Για μένα, όπως έχετε πει, έχει και προσωπική σημασία, γιατί πράγματι έχω ζήσει από κοντά τους τρεις Γέροντες. Είναι οι Γέροντες μου, όπως το λέμε στην εκκλησιαστική γλώσσα. Απ' αυτούς έχω λάβει την πνευματικότητα μέσα στην Εκκλησία. Δεν θα μείνω όμως σ' αυτό, εάν η ροή του λόγου το φέρει, μπορούμε να μιλήσουμε. Πολύ σωστά έχετε πει, με τους τρεις πατέρες, την εποχή, που είχαν εγκατασταθεί στη μονή του Αποστόλου Βαρνάβα, αρχίζει μία νέα περίοδος της Ιστορίας της μονής. Οι προηγούμενες περίοδοι ήταν κι αυτές πάρα πολύ δύσκολες, όπως και η τωρινή περίοδος. Όπως τώρα, που η μονή βρίσκεται υπό κατοχή, σε προηγούμενες περιόδους η μονή του Αποστόλου Βαρνάβα δέχτηκε κα-

ταστροφές από διάφορες βαρβαρικές επιδρομές, από σεισμούς και άλλοτε ήταν επανδρωμένη και άλλοτε εγκαταλελειμμένη και τελείως καταστραμμένη.

Οι πατέρες της μονής, οι τρεις αδελφοί, Χαρίτων, Στέφανος και Βαρνάβας είχαν εγκατασταθεί στον Απόστολο Βαρνάβα, το 1917, κατόπιν προτροπής και αδείας του τότε Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου Γ', «το Κυρίλλουδι» όπως τον έλεγαν. Θα πρέπει όμως, εδώ να μου επιτρέψετε να πω με δύο λόγια ότι οι τρεις αυτοί αδελφοί, που κατάγονται από το χωριό Αφάνεια, κοντά στην Άσσια, ήσαν παιδιά ιερατικής οικογένειας. Ο πατέρας τους ήταν ο παπα-Γαβριήλ και ο παππούς τους, επίσης, ήταν ιερέας και ονομαζόταν παπα-Σάββας.

Κ.Ι.: Είχαν την εκκλησιαστική παράδοση μέσα τους.

Χ.Β.: Είχαν βέβαια την παράδοση, αλλά ο πατέρας τους είχε πεθάνει πολύ νωρίς. Τους είχε αφήσει μεταξύ 6,8 και 12 ετών τον καθένα. Το 1900 είχε πεθάνει.

Ο πατήρ Χαρίτων, ο οποίος ήταν το μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας, ενετάχθη σε μια μικρή αδελφότητα, αγιορειτών πατέρων. Δύο ήσαν οι πατέρες αυτοί και πήγαν στον Άγιο Γεώργιο Χαβούζας, στη Λεμεσό, για ένα πολύ μικρό διάστημα, και έπειτα στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό.

Κ.Ι.: Εκεί μάθανε και αγιογραφία;

Χ.Β.: Ναι. Απ' αυτούς, έμαθαν αγιογραφία. Η μοναχική τους ζωή ουσιαστικά ξεκινά από τον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό. Εκεί ήσαν και ο μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Λεόντιος και ο μετέπειτα ηγούμενος της μονής Τροοδιτίσης Παγκράτιος.

Έπειτα, για διάφορους λόγους, έφυγαν οι τρεις αυτοί αδελφοί και με την άδεια του Αρχιεπισκόπου Κυρίλλου, όπως είπαμε, είχαν εγκατασταθεί στο τότε εγκαταλελειμμένο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα. Ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος είχε την ιδέα ότι η μονή του Αποστόλου Βαρνάβα, του ιδρυτού της Εκκλησίας της Κύπρου, δεν θα έπρεπε να ήταν άδεια.

Κ.Ι.: Και ερειπωμένη.

Χ.Β.: Δυστυχώς. Και έτσι εγκαταστάθηκαν εκεί, μαζί με τη μητέρα τους, η οποία, εν τω μεταξύ είχε γίνει μοναχή. Μάλιστα στο προαύλιο της μονής βρίσκεται και ο τάφος της. Είχε πάρει το όνομα Ευπραξία μοναχή και είχε αποθάνει στο τέλος της δεκαετίας του 1940.

Κ.Ι.: Ας τους δούμε ένα-ένα, Θεοφιλέστατε. Ας πάρουμε το μεγαλύτερο.

Χ.Β.: Ο πατήρ Χαρίτων ήταν ο μεγαλύτερος. Φαίνεται και από την προσωπική μου εμπειρία ότι ήταν ηγετική μορφή. Επέβαλλε την άποψη του. Όταν υπήρχε συζήτηση μεταξύ τους για τα διάφορα προβλήματα και τέλος εκφραζόταν ο πατήρ Χαρίτων η άποψη του ήταν τελεσίδικη. Αυτό γινόταν. Οι αποφάσεις που ελάμβαναν οι τρεις τους, πάντοτε, καθοδηγούντο από την άποψη του πατρός Χαρίτωνος.

Κ.Ι.: Ήταν αποδεκτή η άποψη του.

Χ.Β.: Ήταν αποδεκτή η άποψη του. Άλλωστε ήταν και ο μεγαλύτερος αδελφός και φαίνεται ότι αυτό λειτουργούσε στην ψυχολογία τους. Από μικροί είχαν χάσει τον πατέρα τους και ο μεγαλύτερος αδελφός αντικαθιστούσε, κατά κάποιον τρόπο, την πατρική αυθεντία.

Αυτό λειτούργησε και μέσα στη μοναχική τους συνείδηση ότι έπρεπε να υπάρχει μια αυθεντία, για να μπορέσουν να προοδεύσουν πνευματικά και στη μοναχική τους ζωή και σε όλους τους τομείς.

Κ.Ι.: Ήταν και κατά σάρκα αδελφός τους, αλλά, και πνευματικός τους πατέρας.

Χ.Β.: Ακριβώς. Όπως ήταν και στη συνέχεια και ο δικός μας πνευματικός πατέρας, ο πατήρ Χαρίτων. Υπάρχει, φυσικά, ένα παράδοξο, θα το δούμε λίγο αργότερα ή να το πούμε τώρα;

Κ.Ι.: Ναι, να το πούμε τώρα.

Χ.Β.: Παρά το ότι ο π. Χαρίτων ήταν η πνευματική αρχή, εντούτοις, δεν έγινε ηγούμενος, το 1964, αλλά ο π. Στέφανος. Τούτο, δεν οφειλόταν στο γεγονός ότι ο π. Στέφανος είχε πάρει στα χέρια του τα ηνία. Τα είχε ο π. Χαρίτων. Ωστόσο, από τότε που είχα πάει στο μοναστήρι, το 1960, υπέφερε από καταρράκτη και δεν έβλεπε και είχε σταματήσει να λειτουργεί.

Κ.Ι.: Δηλαδή, υπήρχε αυτό το εμπόδιο.

Χ.Β.: Υπήρχε αυτό το εμπόδιο και αναγκαστικά είχε μεταδώσει, τρόπον τινά, αυτήν την εξουσία στον επόμενο αδελφό, που ήταν ο Στέφανος, ο δεύτερος αδελφός. Φυσικά, θέλω να σταθώ για λίγο στον πατέρα Χαρίτων. Έχω και προσωπικούς λόγους.

Ο πατήρ Χαρίτων, εκτός του ότι ήταν η πνευματική εξουσία και στην αρχή η οικογενειακή, ήταν ο άνθρωπος, ο οποίος είχε ενθουσιασμό για τη Βυζαντινή μουσική και αυτός μας δίδαξε τη Βυζαντινή μουσική και μάλιστα, θυμάμαι, παραδειγματικά. Αρχίσαμε να μαθαίνουμε τη Βυζαντινή μουσική από αυτόν και δεν είχαμε τις ασκήσεις τυπωμένες, όπως υπήρχαν οι διάφοροι μέθοδοι διδασκαλίας. Πήρε το τσιμεντόχαρτο και έγραψε τις ασκήσεις ο ίδιος. Κι επειδή δεν έβλεπε έγραψε στραβά τις

γραμμές. Παρά τα μηδαμινά μέσα, είχαμε φτάσει σε ένα υψηλό βαθμό και παρά την ηλικία μας (ήμασταν τότε μεταξύ 12 και 18 ετών), μπορούσαμε να ψάλλουμε άνετα σε όλες τις Ακολουθίες. Μάθαμε να ψάλλουμε στην εκκλησία, γιατί είχαμε αυτόν τον άνθρωπο, ο οποίος, με την ισχυρή του θέληση, μας μετέδωσε την ιερά τέχνη της ψαλτικής, που είναι τόσο σημαντική για την λατρευτική ζωή της Εκκλησίας μας.

Το γεγονός ότι είχε τόσο ζήλο να μας διδάξει τη μουσική, όπως και οι άλλοι πατέρες, ήσαν και καλλίφωνοι, ιδιαίτερα ο πατήρ Χαρίτων, αυτό φανερώνει ότι ήσαν και οι ίδιοι φιλακόλουθοι. Δεν είναι τυχαίο το ότι είχαν γίνει μοναχοί. Η λειτουργική ζωή ήταν το καθημερινό βίωμα τους. Παρά το ότι έζησαν μέσα στις δυσκολίες, τη στέρηση και τη φτώχεια από τα πρώτα τους βήματα, εντούτοις, δεν παραμελούσαν, ούτε μέρα, ούτε νύκτα, τις Ακολουθίες, που θα έπρεπε ένας μοναχός να τελεί καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Κ.Ι.: Και αυτό ίσχυσε μέχρι τέλους.

Χ.Β.: Ίσχυσε μέχρι τέλους. Θυμάμαι, όταν ζούσα στο μοναστήρι, και θα έπρεπε να πηγαίνω στο Γυμνάσιο, δεν πήγαινα στην πρωινή Ακολουθία, που άρχιζε στις 4 π.μ., γιατί μετά δεν θα μπορούσα να παρακολουθώ τα μαθήματα. Όμως εκείνοι δεν παρέλειπαν ούτε μία ημέρα. Δεν είπαν: «Είμαι άρρωστος ή δεν μπορώ». Πάντοτε ήσαν παρόντες και με τον ίδιο ζήλο να ψάλλουν και να δοξολογούν στις Ακολουθίες που άρμοζαν στη μοναχική τους ιδιότητα.

Κ.Ι.: Ίσχυε στην περίπτωση τους το «ψαλώ τω Θεώ μου έως ύπαρχω».

Χ.Β.: Και όταν είχαν φύγει από τη μονή του Αποστόλου Βαρνάβα και είχαν πεθάνει οι δύο μεγάλοι, ο Χαρίτων και ο Στέφανος, και ζούσε μόνο ο πατήρ Βαρνάβας στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό, συνέχισε την ίδια τακτική.

Κ.Ι.: Εκεί συνάντησα τον πατέρα Βαρνάβα και του έκανα ένα πρόγραμμα «Ραδιοσκόπιο» το οποίο υπάρχει στο ΡΙΚ. Θυμάμαι, τον έβαλα να ψάλλει το Απολυτίκιο του Αποστόλου Βαρνάβα και ένοιωσα πάνω στους ώμους αυτού του Γέροντα τις 2.000 χρόνια της εκκλησιαστικής μας Ιστορίας να τις σπιλώνει ο Τούρκος. Ένοιωσα τη βλασφημία και έκλαιγα και έκλαιγε κι εκείνος και υπάρχει μέσα στο πρόγραμμα το κλάμα μας. Εκείνη η στιγμή ήταν συγκλονιστική. Ένοιωσα κατάβαθα εκείνον τον Γέροντα που αναστήλωσε το μοναστήρι, μαζί με τα αδέρφια του, να βρίσκεται στην εξορία και στην προσφυγιά. Ήταν ασήκωτο. Έφερε στους ώμους του το βάρος της Ιστορίας, η οποία είχε καταρακωθεί από την παρουσία του Τούρκου Αττίλα.

Χ.Β.: Να πω κι εγώ την προσωπική μου εμπειρία, που συμπληρώνει αυτά που είπατε προηγουμένως. Ήμουν ακόμη στην Αθήνα, φοιτητής της Θεολογικής Σχολής και αργότερα στην Ελβετία. Οσάκις πήγαινα να τον επισκεφθώ, το πρώτο που μου ζητούσε ήταν: «ψάλλε μου κάτι». Και παίρναμε τα μουσικά βιβλία και ψέλναμε μαζί.

Κ.Ι.: Με τον πατέρα Βαρνάβα;

Χ.Β.: Ναι, με τον πατέρα Βαρνάβα. Στο κελλί που έμενε. Και θυμάμαι και τις μοναχές που ερχόντουσαν να ακούσουν την ψαλμωδία μας. Θέλω να πω πόσο δεμένη ήτανε αυτή η ιερά τέχνη της ψαλτικής, της μουσικής με την προσωπική του ζωή.

Κ.Ι.: Είναι πολύ ωραίο αυτό, Θεοφιλέστατε, γιατί είναι συνδεδεμένο με το είναι του ανθρώπου και εν πάση περιπτώσει θυμίζει τα Γραφικά, θυμίζει τον Απόστολο Παύλο που μας ζήτησε να ψέλνουμε και τον Αδελφόθεο Ιάκωβο.

Χ.Β.: Δεν είναι μόνο αυτό. Το γεγονός της δοξολογίας, με ψαλμούς και ύμνους, όπως το λέει ο Απόστολος Παύλος, για ένα άνθρωπο ο οποίος ζει καθημερινά μέσα στη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, όπως και οι τρεις πατέρες από τα πρώτα βήματα της ζωής τους μέχρι το τέλος της ζωής τους, αυτό είναι και ένα διδασκαλείο για όλη τη θεωρία της Εκκλησίας. Περνάει μέσα από την υμνολογία και είναι παιδαγωγία. Σας βεβαιώνω ότι όσα έμαθα μέσα από τις καθημερινές Ακολουθίες που τελούσαμε στο μοναστήρι δεν θα μπορούσα να τα μάθω με την απλή ανάγνωση των ακαδημαϊκών βιβλίων. Έγιναν βίωμα πλέον και είναι αυτό που λέει ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος ότι ο θεολόγος δεν είναι αυτός που κάθεται και γράφει, αλλά αυτός που προσεύχεται.

Κ.Ι.: Να συνεχίσουμε και για τον πατέρα Στέφανο και, φυσικά, για τον πατέρα Βαρνάβα.

Χ.Β.: Όπως διαπιστώνετε, η ζωή και των τριών είναι αλληλένδετη. Η ζωή τους βρίσκεται σε όσωση.

Κ.Ι.: Έγιναν ένα και το αυτό.

Χ.Β.: Ένα και το αυτό. Έλεγαν, πάντοτε, «οι τρεις κατά σάρκα αδελφοί» και ήσαν και αδελφοί πνευματικοί, γιατί, ήσαν και μοναχοί. Όπως έχουμε πει και οι τρεις πήγαν στο μοναστήρι, την ίδια ακριβώς περίοδο. Είχανε τους ίδιους πνευματικούς πατέρες (αγιορείτες), από τους οποίους, πήραν την αγάπη προς τη μουσική, την αγάπη προς την αγιογραφία, την αγάπη της λατρείας.

Κ.Ι.: Θα μάθανε και τα τυπικά, τους ιερούς κανόνες και άλλα πνευματικά από τους αγιορείτες.

Χ.Β.: Σίγουρα. Και την αγιογραφία.

Στην κοινή αυτή πορεία που είχανε και οι τρεις, ο π. Στέφανος, το 1964, αναδεικνύεται από τον αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Μακάριο τον Γ', ως ο πρώτος ηγούμενος της μονής, της νεοτάτης αυτής περιόδου, η οποία, δυστυχώς, κράτησε από το 1964 έως το 1974, οπότε η μονή έπεσε στα χέρια των Τούρκων κατακτητών. Την ίδια πορεία ακολούθησε και ο πατήρ Βαρνάβας, ο νεότερος αδελφός. Στην όλη ανάμνηση όλων των ανθρώπων που τους γνώριζαν, πάντοτε τους έβλεπαν να κάθονται μπροστά στο αγιογραφικό αναλόγιο και να ζωγραφίζουν.

Κ.Ι.: Και εγώ έτσι τους θυμάμαι, όντας μικρός, κάθε φορά που περνούσαμε από το μοναστήρι.

Χ.Β.: Θέλετε να σας εξομολογηθώ και κάτι;

Κ.Ι.-Βεβαίως.

Χ.Β.: Αυτή η εικόνα των τριών πατέρων να ζωγραφίζουν ήτανε, ίσως, η πρώτη μου εντύπωση και η πρώτη αιτία που με ώθησε να πάω κ' εγώ να ενταχθώ στο μοναστήρι, παρόλο, που στη συνέχεια, δεν ακολούθησα αγιογραφία. Είχα ασχοληθεί αρχικά, όταν ήμουν μαζί τους, στο μεταξύ πήρα άλλη πορεία. Προχώρησα προς τη θεολογική μελέτη.

Να πούμε τώρα και μερικά πράγματα για την περίοδο πρό του 1974. Στο μοναστήρι, πριν από την εισβολή, ήταν, εκτός των τριών πατέρων και ένας άλλος γέροντας, ο οποίος ήτανε χήρος και είχε ενταχθεί στο μοναστήρι, ο πατήρ Νεκτάριος, ο οποίος καταγόταν από την Ορούντα. Ήτανε, επίσης, ο πατήρ Γαβριήλ από τη Λύση, σήμερα πνευματικός στο μετόχι της Ι. Μονής Κύκκου, στον Άγιο Προκόπιο, ο πατήρ Διονύσιος, που είναι ιερέυς της μονής του Αγίου Γεωργίου του Αλαμανού. Κατάγεται από την Άσσια. Ήμουν εγώ και ένας άλλος, της δικής μου ηλικίας, ο οποίος σήμερα είναι έγγαμος ιερέυς, ο πατήρ Αντώνιος, ο οποίος καταγόταν από τη Σύγκραση και σήμερα εφημερεύει στην εκκλησία του Τιμίου Σταυρού στα Πάνω Πολεμίδα μαζί με τον ιερέα του Τιμίου Σταυρού του Βαρωσιού.

Κ.Ι.: Θεοφιλέστατε, θα ήθελα να δούμε και λίγα στοιχεία που δείχνουν την αγιότητα αυτών των ανθρώπων, διότι εκείνο που ένοιωθα κάθε φορά που τους έβλεπα (δεν τους είδα πολλές φορές), ήταν ότι εξέπεμπαν ένα στοιχείο αγνότητας, αθωότητας, καθαρότητας και είχαν ένα χαμόγελο που σε σαγήνευε. Δεν θα ξεχάσω τον πατέρα Βαρνάβα, ιδιαίτερα το χαμόγελο του θα μείνει για πάντα μέσα στην ψυχή μου.

Χ.Β.: Απ' αυτά που έχουμε πει διαπιστώσαμε ότι οι άνθρωποι, από απόψεως ακαδημαϊκών γραμμάτων δεν είχαν την τύχη και την ευκαιρία να πάνε σε ανώτερες σχολές. Ήσαν άνθρωποι της Δημοτικής Παιδείας.

Βγήκαν όμως μέσα από μια ιερατική οικογένεια και αυτό ήτανε το κεντρικό σημείο που τους ενέπνεε μέσα την παράδοση της Εκκλησίας μας. Την παράδοση αυτή την καλλιέργησαν και στη διάρκεια της πολυετούς ασκήσεως τους ως μοναχοί. Οι πατέρες του Αποστόλου Βαρνάβα, παρά την απλότητα τους, κατόρθωσαν να γίνουν οι πνευματικές μορφές όχι μόνον της περιοχής του Αποστόλου Βαρνάβα αλλά ολόκληρης της Κύπρου. Οι Κύπριοι θαύμαζαν το γεγονός ότι οι τρεις αυτοί αδελφοί ήταν τόσο αφοσιωμένοι στη μοναχική τους ζωή και στο μοναστήρι. Μη ξεχνάμε ότι έγιναν και οι ανακαινιστές της μονής.

Κ.Ι.: Με προσωπικά τους έξοδα και μέσα από στερήσεις.

Χ.Β.: Πρόλαβα το μοναστήρι και την ανακαίνιση του. Πράγματι ήταν άθλιες οι συνθήκες που ζούσαν. Έτσι έζησα κι εγώ τα πρώτα τέσσερα χρόνια. Η ανακαίνιση την οποία είχαν κάνει σημάδεψε τη νεότερη Ιστορία της μονής.

Το γεγονός ότι ήταν άνθρωποι που συνεχώς αγιογραφούσαν εικόνες, το γεγονός ότι ήταν άνθρωποι των ακολουθιών, της λειτουργικής ζωής, της προσευχής, το γεγονός ότι ήθελαν να μεταδώσουν αυτές τις ιερές τέχνες, της μουσικής και της αγιογραφίας, αυτό ήτανε που τους επέβαλε ως ηγετικές μορφές. Και ο πατήρ Χαρίτων ήταν πολύ γνωστός σαν ο πνευματικός της περιοχής και πάρα πολύς κόσμος ερχότανε στο μοναστήρι για να εξομολογηθεί στον πατέρα Χαρίτωνα. Μάλιστα ήτανε το κύριο του έργο, μετά που δεν μπορούσε πλέον να λειτουργήσει, επειδή είχε το πρόβλημα του καταρράκτη. Ήταν ο πνευματικός εξομολόγος πολλών ανθρώπων. Το μοναστήρι είχε γίνει πνευματικό κέντρο, το οποίο συγκέντρωνε και τους ιερείς της περιοχής Αμμοχώστου, όχι μόνο της πόλεως, αλλά και της επαρχίας. Ερχόντουσαν να ανανεωθούν πνευματικά. Αυτό το βλέπουμε να κρατά μέχρι σήμερα. Παραμένει στις συνειδήσεις πολλών ιερέων, οι οποίοι γνώρισαν τους Γέροντες, ομολογούν ότι απ' εκεί είχαν τα πρώτα τους ξεκινήματα, τα πρώτα ψυχικά και πνευματικά αναπηδηματα που τους οδήγησαν στην ιερωσύνη.

Κ.Ι.: Τελικά, εξελέξατο ο Θεός τα μωρά του κόσμου, ίνα τους σοφούς καταισχύνη. Τα μωρά, τα ασθενή και τα εξουθενωμένα. «Πάτερ μου, απέκρυψας ταύτα από σοφών και συνετών, και απεκάλυψας αυτά νηπίοις», λέγει ο Κύριος. Εχω την αίσθηση ότι οι τρεις Γέροντες ήταν νήπιοι του Θεού, μωρά του Θεού και παιδιά της Βασιλείας. «Αφετε τα παιδιά ελθείν προς με. Αυτών γαρ εστί η βασιλεία των ουρανών».

Χ.Β.: Εάν μου επιτρέπετε να προσθέσω ένα σημαντικό γεγονός. Είπαμε ότι τη μοναχική τους ζωή την είχαν ξεκινήσει από τον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό για 4 χρόνια και μετά πήγαν και εγκαταστάθηκαν στον

Απόστολο Βαρνάβα. Ήλθε η Τουρκική εισβολή και είχαν μείνει εγκλωβισμένοι στο μοναστήρι, από το 1974 μέχρι τα Χριστούγεννα του 1976, οπότε αναγκάστηκαν να φύγουν.

Κ.Ι.: Τους εξεβίαζαν οι Τούρκοι.

Χ.Β.: Τους εξεβίαζαν καθημερινώς. Όταν έφυγαν, πήγανε, για ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα, στο Σταυροβούνι και κατέληξαν στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό. Πέθαναν εκεί απ' όπου ξεκίνησαν τη μοναχική τους ζωή.

Κ.Ι.: Έκλεισαν τον κύκλο και πάλιν εκεί.

Χ.Β.: Έκλεισαν τον κύκλο και πάλιν απ' εκεί που ξεκίνησαν. Αυτό δεν πρέπει να το θεωρήσουμε σαν ένα τυχαίο γεγονός, αλλά θα πρέπει να δούμε την πρόνοια του Θεού και τη βούληση Του, την οποία δεν γνωρίζουμε. Γιατί ο Θεός τους οδήγησε και πάλιν εκεί απ' όπου ξεκίνησαν; Ο πατήρ Βαρνάβας έζησε μέχρι το 1983. Ήταν ο νεότερος. Οι άλλοι δύο πατέρες, ο Χαρίτων πέθανε το 1976 και ο Στέφανος το 1977.

Είχε την έμπνευση να ανακαινίσει ένα άλλο μοναστήρι, τον Άγιο Νικόλαο των γάτων. Έδωσε χρήματα για την ανακαίνιση, όπως την βλέπουμε σήμερα. Ο Θεός, όμως, δεν επέτρεψε να πάει να εγκατασταθεί σε άλλο μοναστήρι. Πέθανε στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό, όπου σήμερα ευρίσκονται οι τάφοι των τριών κατά σάρκα αδελφών, Χαρίτωνος, Στεφάνου και Βαρνάβα. Έχει μεγάλη σημασία το γεγονός του ξεκινήματος από τον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό, η ζωή τους στον Απόστολο Βαρνάβα και πάλιν η επιστροφή και ο θάνατος τους στον ίδιο τόπο απ' όπου ξεκίνησαν.

Κ.Ι.: Οι τρεις άγιοι αυτοί Γέροντες είναι συνδεδεμένοι με την ιστορική μονή του Αποστόλου Βαρνάβα και είναι συνδεδεμένοι με την ψυχή της Κύπρου. Κάθε φορά που μιλώ για το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα έρχεται ένας κρυφός πόνος μέσα μου, κρυφά δάκρυα. Θα πρέπει όλοι να ζητήσουμε από τον Ύψιστο και πάλιν να αποκατασταθεί η Ορθόδοξη λατρεία στον άγιο εκείνο τόπο, για ν' αναπαυθούν οριστικά, οι ψυχές των οσίων αυτών ανθρώπων, οι οποίοι έδωσαν το είναι τους, ώστε και πάλιν ο ιδρυτής της Εκκλησίας της Κύπρου, των δώδεκα ισοστάσιος, να τιμάται ένθα όπου εμαρτύρησε για την Εκκλησία του Χριστού.

ΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ: ΧΑΡΙΤΩΝ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΙ ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Συνομιλητής: **Αρχιμανδρίτης Γαβριήλ,**

Πνευματικός στην Ι. Μονή Κύκκου

Κ.Ι.: Γέροντα, να ξεκινήσουμε από τότε που πρωτοπήγατε στο μοναστήρι του Απ. Βαρνάβα. Εσείς κατάγεστε από τη Λύση. Ήσασταν μαζί με το Γέροντα Παναή. Τι ήταν εκείνο που σας έκανε να πάτε στο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα;

Γ.Γ.: Αγαπούσα πολύ τη μοναχική πολιτεία. Κατηχήθηκα ήδη από το Γέροντα Παναή. Εξομολογούμουν στο Σταυροβούνι, στον πατέρα Κυπριανό, ο οποίος με οικοδόμησε πνευματικά. Μετά, τα καλοκαίρια, σύχναζα στην Τροοδίτισσα. Είχα μία πολύ καλή σχέση με τους πατέρες, τον νυν ηγούμενο Αθανάσιο. Μιλούσαμε πνευματικά και νοσταλγούσαμε τη μοναχική πολιτεία. Μιλούμε για το 1947. Μέχρι το 1960 σύχναζα στην Τροοδίτισσα, όλα τα καλοκαίρια. Έκανα περίπου ένα μήνα. Ασχολούμουν με τη βιβλιοδεσία, όμως, πιο πολύ οικοδομούμουν πνευματικά. Κι αυτό κράτησε αρκετά χρόνια.

Μετά, εργάστηκα στην Αμμόχωστο, σε ένα τυπογραφείο, ως βιβλιοδέτης. Είχα πάντοτε μια νοσταλγία προς τον Απόστολο Βαρνάβα. Με τραβούσε η φυσιογνωμία του Αποστόλου Βαρνάβα. Σε μια επίσκεψή μου στο μοναστήρι ένοιωσα μια ουράνια ευωδία στον τάφο του Αποστόλου Βαρνάβα, γεγονός που με ήλκυσε να καταφύγω και δεύτερη φορά. Σε μια Ακολουθία, τα Χριστούγεννα, ήρθε πάλιν εκείνη η αόρατη ευωδία, εκεί στον τάφο, και μου έδωσε την ώθηση προς το μοναστήρι. Τότε το μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα δεν είχε επάνδρωση. Ήταν οι τρεις Γέροντες και πήγανε και τρία μικρά παιδιά του σχολείου, ένας από τους τρεις είναι ο Χωρεπίσκοπος Τριμυθούντος Βασίλειος.

Τους βρήκα εκεί μικρά παιδιά 14 χρόνων. Στο μοναστήρι έκανα τη δήλωση μου ότι νοσταλγούσα να βιώσω εκεί. Το χαρήκανε πολύ οι πατέρες. Κι έτσι πήρα την απόφαση το 1964, ήταν 27 Μαΐου, να καταλήξω στο μοναστήρι. Μου έδωσαν πολλήν αγάπη οι πατέρες. Κι εγώ, βέβαια, αγάπησα τους Γέροντες και πιο πολύ τη μονή η οποία ήθελα να επαν-

δρωθεί, να ανακαινισθεί, ν' αρχίσει μια νέα πνευματική ζωή. Οι τρεις Γέροντες, τότε που πήγα εγώ, είχαν πίσω τους 50 σχεδόν χρόνια εκεί. Τα τρία παιδιά, ήταν ο Χωρεπίσκοπος Βασίλειος, από τις Μάντρες, ο πατήρ Αντώνιος, ο οποίος τώρα είναι ιερέας στα Πολεμίδια και είχε ακόμη ένα παιδί από το Βουνί.

Κ.Ι.: Γέροντα, οι τρεις αυτοί Γέροντες, ο π. Χαρίτων, ο π. Στέφανος και ο π. Βαρνάβας, τι σας έλεγαν; τι τους ώθησε να πάνε να αναστηλώσουν αυτό το ερειπωμένο μοναστήρι του Αποστόλου Βαρνάβα;

Γ.Γ.: Οι Γέροντες, όπως ήκουσα το ιστορικό τους, ήτανε παιδιά ενός ιερέως από την Αφάνεια. Ο πατέρας τους λεγόταν Γαβριήλ και φαίνεται, όταν πήρα το όνομα Γαβριήλ είχαν στη σκέψη τους τον πατέρα τους. Βέβαια, εγώ ήμουν Γεώργιος. Όμως, από την πρώτη ώρα που είπα ότι θα έμπαινα στο μοναστήρι ο πατήρ Χαρίτων είπε: και το όνομα σου θα είναι Γαβριήλ. Ο πατέρας τους ήταν ιερέυς, ο οποίος, απέθανε το 1900. Όταν τελείωσαν το δημοτικό ήταν εδώ στην Κύπρο δύο Γέροντες αγιορείτες και αγιογραφούσανε στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου Χαβούζας, κοντά στη Λεμεσό. Τους καλέσανε να κάνουν μία αγιογραφία στην Άσσια, του αγίου Γεωργίου. Εκεί πήγαιναν δύο παιδιά και τους έβλεπαν. Ο ένας ήταν ο πατήρ Χαρίτων και ο άλλος ήταν ο Παγκράτιος, ο μετέπειτα ηγούμενος της Τροοδιτίσσης. Αυτά τα δύο παιδιά τους βλέπανε που αγιογραφούσανε και οι Γέροντες οι αγιορείτες τους είπαν:- «να 'ρθείτε να σας μάθουμε αυτήν την τέχνη», αφού είδαν το ζήλο τους.

Και όταν τελείωσαν το δημοτικό ο πατήρ Χαρίτων αναζήτησε τους δύο αγιορείτες και πήγε στον Άγιο Γεώργιο της Χαβούζας. Εκεί πήγε και ο Παγκράτιος. Όταν τελείωσε το δημοτικό και ο δεύτερος αδελφός του πατρός Χαρίτωνος, ο Στέφανος, είχε πάει να επισκεφθεί τον αδελφό του και παρέμεινε και αυτός στον Άγιο Γεώργιο της Χαβούζας. Μετά, τελειώνοντας και ο τρίτος, ο πατήρ Βαρνάβας πήγε και αυτός και παρέμεινε κοντά στους αδελφούς του, Χαρίτωνα και Στέφανο. Τους επισκεπτόταν και η μητέρα τους, Παρασκευή η πρεσβυτέρα. Οι αγιορείτες την παρότρυναν να πάει και αυτή να γίνει μοναχή, με τα παιδιά και τη θυγατέρα της, αδελφή των τριών.

Κ.Ι.: Οι αγιορείτες αυτοί ήταν Κύπριοι;

Γ.Γ.: Ήταν από το Κάιμακλί. Οι αγιορείτες πατέρες μετακινήθηκαν κατόπιν στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό. Μετακινούνται στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό και καταλαμβάνουν το μοναστήρι για να εγκαταβιώσουν εκεί. Αφήνουν τη μητέρα και την αδελφή τους στη Χαβούζα και πάνε στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου του Αλαμανού και αρχίζουν εκεί τη ζωή τους. Τότε είχε πάει και ο Λεόντιος, ο μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος. Ήταν μαθητής Γυμνασίου και είχε πάει μοναχός. Ήταν τό-

τε οι: Παγκράτιος, Χαρίτων, Στέφανος, Βαρνάβας και Λεόντιος. Το 1915 οι τρεις αδελφοί φεύγουνε και πάνε στο χωριό τους. Μέσα τους ήρθε η σκέψη να ζήσουν σε άλλο μοναστήρι.

Κ.Ι.: Επέστρεψαν στην Αφάνεια;

Γ.Γ.: Μάλιστα. Στον Άγιο Γεώργιο τον Αλαμανό είχαν φοιτήσει κοντά στους αγιορείτες Γέροντες από το 1907 και μάθανε την αγιογραφία και καταρτίστηκαν πνευματικά. Έμαθαν και την ψαλμωδία. Ήταν καλή η φωνή τους και έμαθαν βυζαντινή μουσική. Όταν ήρθαν στο χωριό τους, αναζητούσαν, νέοι τότε, να ψάλλουν κάπου. Ψάλλανε, νομίζω, στην Αγκαστίνα. Αλλά δεν έπαψαν να ψάχνουν για μοναστήρι. Τότε πήγαν στον Κύριλλο τον Β' ο οποίος, μάλλον, τους απέπεμψε λέγοντας τους ότι δεν είχε μοναστήρι. Μετά 1-2 χρόνια, το 1917, πήγαν στον Κύριλλο τον Γ'.

Κ.Ι.: Το «Κυριλλούδι».

Γ.Γ.: Το «Κυριλλούδι». Τότε αυτός σκέφθηκε να τους τακτοποιήσει κάπου και νομίζω τους επέλεξε ένα μοναστήρι, την Αχειροποίητο και με συλλογισμό, κάποτε, και τον Απόστολο Βαρνάβα. Αλλά είπε: «άσε να το δω το πράμα, το έχουμε ενοικιάσει, να δούμε πότε λήγει η προθεσμία που το έχουμε ενοικιάσει και εάν είναι κοντά θα διακόψετε. Οπότε, όταν ήρθε η μέρα του Αποστόλου Βαρνάβα τους κάλεσε να πάνε στην εορτή του αγίου και για να δει τα πράγματα πως έχουν. Τότε, έκανε λήξη της ενοικιάσεως και τους είπε: - «Θα σας παραδώσω το μοναστήρι και θέλω να βιώσετε εδώ». Έτσι άρχισαν τη ζωή τους εκεί μ' ένα ενθουσιασμό και αγάπη για το μοναστήρι, παρόλο που ήταν έρημο και δεν είχε κανένα.

Άρχισαν, πολύ ταπεινά να βιώνουν στα δωμάτια που είχανε και να φροντίζουν την εκκλησία και να λειτουργούνε. Τότε, ο πατήρ Χαρίτων ήταν διάκονος, μετά έγινε ιερέας και ο Γέροντας μας. Ο Στέφανος ξεκίνησε ως διάκονος και πολύ σύντομα έγινε ιερέας. Αρχικώς, ήταν διάκονος του τότε Μητροπολίτη Κιτίου Νικόδημου Μυλωνά. Ήταν πολύ καλοί και πολύ ταλαντούχοι.

Υστερότερα σκέφτηκαν να μείνουν στο μοναστήρι κι ήθελαν ένα, για να ψάλλει, ένα να λειτουργεί και ζήτησαν κι ένα να γίνει διάκος. Τότε, ο Αρχιεπίσκοπος χειροτόνησε το Στέφανο ιερέα και έκανε διάκο τον πατέρα Βαρνάβα. Όλα αυτά σε εποχές πολύ δύσκολες.

Μας ιστορούσαν ότι επί 15 χρόνια λειτουργούσαν Ανάσταση ο μεν πατήρ Χαρίτων ως ιερέας κι έψαλλε ο πατήρ Στέφανος και έκανε το διάκονο ο πατήρ Βαρνάβας. Κρατούσε την εικόνα της Ανάστασης η μητέρα τους, η οποία στο μεταξύ πήγε και μόνασε στη μονή. Εκεί βρισκται τώρα και ο τάφος της Ευπραξίας μοναχής. Γιορτάζανε επί 15 χρό-

για Ανάσταση οι τρεις και η μητέρα τους.

Κ.Ι.: Είναι εκπληκτικό, Γέροντα, πως αυτοί οι άνθρωποι εκ κοιλίας μητρόσ εκλήθησαν στην αγιότητα και στο μοναχισμό. Με συγκλόνιζε, πάντοτε, αυτή η περίπτωση των τριών αυτών παιδών. Μπήκαν εις την κάμινον της κατά Θεόν δοκιμασίας και ολοκλήρωσης.

Γ.Γ.: Ήτανε πολύ αγαπητοί στους ξένους. Πάντοτε πρόθυμοι να εξυπηρετήσουν και να ρωτήσουν για όλους τους επισκέπτες. Θυμούνταν και τα χωριά και τους συγχωριανούς.

Κ.Ι.: Γέροντα, να δούμε ένα-ένα τους Γέροντες, το χαρακτήρα τους, την προσωπικότητα τους, την αγιότητα τους.

Γ.Γ.: Να αρχίσουμε από τον πατέρα Χαρίτων, ο οποίος ήταν ο πρώτος, ο ηγέτης. Ασκούσε πολλή επιρροή. Ο λόγος του ήταν λόγος. Έλεγαν τις σκέψεις τους και οι άλλοι. Όταν έλεγε ο πατήρ Χαρίτων κάτι, εκείνο γινόταν και γι' αυτό βίωσαν μονιασμένοι.

Κ.Ι.: Ήτανηκεφαλή.

Γ.Γ.: Όντως. Με αυτό τον τρόπο ακριβώς έπαιρναν το μάθημα ότι πρέπει να υπάρχει υπακοή. Ο πατήρ Χαρίτων ήταν πραγματικά ηγέτης. Είχε πνευματικότητα. Ήταν εξομολόγος. Ετυφλώθηκε. Ήταν δυνατός στα πνευματικά αλλά και στο ταλέντο της αγιογραφίας. Ήταν καλλιτέχνης και στα πνευματικά.

Κ.Ι.: Ο πατήρ Χαρίτων ήταν άνθρωπος μεγάλης προσευχής, Γέροντα;

Γ.Γ.: Και οι τρεις ήταν πάρα πολύ εκκλησιαστικοί. Κρατούσαν τα τυπικά. Και ήτανε πολύ λιποδίαιτοι. Δεν ενδιαφέρονταν για τυπικές ώρες φαγητού, αφού ήταν και μόνοι τους. Ύστερα, όταν πήγαμε εμείς, βάλαμε κάποιο ρυθμό.

Κ.Ι.: Το 24ωρο του μοναχού;

Γ.Γ.: Ναι.

Κ.Ι.: Ήταν, όμως, αρκετά ηλικιωμένοι, όταν πήγατε εσείς.

Γ.Γ.: Είχανε 50 χρόνια. Ήταν 60 προς τα 70 ο μεγαλύτερος.

Κ.Ι.: Γέροντα, είπατε για τον πατέρα Χαρίωνα ότι είχε την πνευματικότητα και την ηγετική φυσιογνωμία. Τι μπορούμε να προσθέσουμε;

Γ.Γ.: Ήταν πολύ στραμμένος προς το Θεό. Ελεγε ο Γ. Χαρίτων: - «να τα λέτε καθαρά στις Ακολουθίες, να μην παραλείψουμε τίποτα. Να κρατάμε τα τυπικά της Εκκλησίας, τις Ακολουθίες σωστές». Ήθελε να έχουμε αγάπη, ειρήνη μεταξύ μας. Αν έβλεπε κάτι, έπρεπε να μας ελέγξει.

Κ.Ι.: Ήταν αυστηρός;

Γ.Γ.: Ήθελε νάχουμε αγάπη μεταξύ μας.

Κ.Ι.: Να υπάρχει αρμονία.

Γ.Γ.: Βέβαια, να υπάρχει αρμονία. Μεταξύ τους ζούσαν πολύ αρμονικά. Δεν υπήρχαν ανάμεσα τους συζητήσεις.

Κ.Ι.: Συμβουλές ως νεότερους τι σας έλεγε; Ας πάρουμε ένα-ένα.

Γ.Γ.: Μου ζητούσε να έχω αγάπη. Μου το υπαγόρευε.

Κ.Ι.: Ήταν αληθινοί μαθητές του Χριστού;

Γ.Γ.: Ναι. Λόγω του ότι ζήσανε μία ζωή μόνοι τους είχαν μεταξύ τους μεγάλο δέσιμο. Και ακριβώς, αυτό το χαιρέτησε πολύ ο μακαριστός τώρα, άγιος Νικαίας, που ήταν τότε χωρεπίσκοπος Τριμυθούντος, ο Γεώργιος Παυλίδης.

Κ.Ι.: Τον θυμάμαι, είχα φιλία μαζί του και συνεργασία.

Γ.Γ.: Την ημέρα'που πήγα στη μονή, δεν ξέρω, του Θεού ήταν, τυχαία, ήρθε ο μακαριστός χωρεπίσκοπος Γεώργιος Παυλίδης, εκείνη τη στιγμή τον χαιρέτησα και μου είπε: -«Μας ήρθες σήμερα, νέος δόκιμος, αυτό χρειαζόταν, λόγω του ότι οι πατέρες είναι 70 χρόνων τώρα και αυτά τα παιδιά 13 χρόνων και 14 χρονών. Χρειάζεται και ένας μεσάζων. Είσαι και συ 40. Είσαι ο συνδετικός κρίκος».

Ετσι το είδα κι εγώ. Χρειαζόταν να γίνει. Άρχισαν τότε και ξόδευαν, εκ των ιδίων, από τις οικονομίες που τόσα χρόνια είχαν από την αγιογραφία κι αυτά που τους έστελλε ο Θεός, για να ανακαινίσουν το μοναστήρι, το οποίο, δεν έγινε φροντίδι της Αρχιεπισκοπής, ως τότε. Μόνοι τους ξεκινήσανε, σε γνώση φυσικά, του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Μάλιστα σε ένα διάλογο που είχαν όταν ήρθε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος του είπαν: - «Μακαριώτατε, αρχίσαμε και τελειώσαμε μια πτέρυγα. Ελάτε να δείτε τα σπίτια. Μας είπατε πως θα μας βοηθούσατε, πότε θα μας βοηθήσετε;» Και ο Μακάριος απάντησε: «Ναι, είναι αλήθεια ότι είπα, προτού μάθω ότι έχετε πολλά!»

Κ.Ι.: Ελεγε αστεία ο Μακάριος.

Γ.Γ.: Ναι, οπωσδήποτε. Είπε: - «Προχωρήστε εσείς και θάναι εις μνημόσυνόν σας το ότι ανακαινίσατε τη μονή και όταν δεν θα έχετε θα συνεχίσουμε».

Κ.Ι.: Σας έδωσε χρήματα ο Μακάριος;

Γ.Γ.: Όχι, δεν χρειάστηκε. Και μάλιστα έλεγαν, με πολλή χαρά, όταν ολοκλήρωσαν: - «Μας βοήθησε ο Θεός να το ολοκληρώσουμε».

Κ.Ι.: Ήταν μεγάλη προσφορά.

Γ.Γ.: Εγώ οικοδομήθηκα πνευματικά και από τους τρεις. Και νομίζω και οι άλλοι πατέρες. Τα παιδιά για να μείνουν εκεί τους υποσχέθηκαν

να τους πάρουν στην Ιερατική Σχολή, όταν έρθουν σε ηλικία. Όταν ήρθαν στα 18 τους χρόνια, δεν ήθελαν να τους στείλουν στην Ιερατική, λόγω του ότι φοβόντουσαν να μην τους φύγουν. Φοβόντουσαν πως θ' ανακατευτούν με τους κοσμικούς και θα τους χάσουν, ιδιαίτερα, τα παιδιά, γιατί μαθήτευσαν και στη μουσική. Εγώ τους είπα: Εφόσον τους υποσχεθήκατε να τους στείλετε στην Ιερατική Σχολή, πρέπει να το κάνετε. Πρέπει να τους δείξουμε αγάπη. Θάναι και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος συμπαραστάτης μας. Θυμάμαι, ότι με βάλανε, κατά κάποιον τρόπο, να υπογράψω ως εγγυητής ότι θα επανέλθουν στο μοναστήρι.

Κ.Ι.: Και επανήλθαν;

Γ.Γ.: Επανήλθαν και ο πατήρ Βασίλειος και ο πατήρ Αντώνιος.

Κ.Ι.: Γέροντα, την αγιογραφία εκεί την έμαθες;

Γ.Γ.: Η αγιογραφία τότε ήταν της Αναγεννήσεως.

Κ.Ι.: Όταν λέμε της Αναγεννήσεως τι εννοούμε;

Γ.Γ.: Της Δύσης πιο πολύ. Εκείνη που άκμαζε τα χρόνια εκείνα, στο Σταυροβούνι και στην Τροοδίτισσα.

Κ.Ι.: Ναι, αλλά ακολούθησε η Βυζαντινή τεχνοτροπία.

Γ.Γ.: Δεν είχε ξεκινήσει ο Κόντογλου. Οι πατέρες δεν ξέρανε. Και όταν μπήκε το πνεύμα της Βυζαντινής τεχνοτροπίας ο νυν Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος, τότε ως χωρεπίσκοπος, με τον Αρχιεπίσκοπο, τον μακαριστό Μακάριο, τους παρότρυνε να παρακολουθήσουν μερικά μαθήματα στον Καλλίνικο τον Σταυροβουνιώτη. Αυτός άρχισε τη Βυζαντινή, αλλά, εκείνοι επειδή γέρασαν έλεγαν: «θα πάμε να μπορούμε μαθητάδες για να αγιογραφούμε; Εν καλή τζιαι τούτη η τέχνη, εκάμαμε χιλιάδες. Ούλη η Κύπρος είναι γεμάτη από τις εικόνες μας και στο εξωτερικό στείλαμε χιλιάδες».

Υστερότερα, ο πατήρ Ευστάθιος, ο μακαριστός, ο οποίος ήταν εκεί στην Αμμόχωστο, τους παρότρυνε ότι έπρεπε να στείλουνε ένα νεότερο. Προόριζε εμένα.

Κ.Ι.: Πήγες στο Άγιον Όρος;

Γ.Γ.: Ναι, πήγα στο Άγιον Όρος.

Κ.Ι.: Να επιστρέψουμε λίγο στις προσωπικότητες τους, Γέροντα; Είπατε λίγα για τον πατέρα Χαρίτων, να πούμε λίγα για τον π. Στέφανο και για τον π. Βαρνάβα.

Γ.Γ.: Ο πατήρ Στέφανος, ο οποίος υποδείχθηκε ηγούμενος από τον πατέρα Χαρίωνα, λόγω της τύφλωσής του, - όλοι ήθελαν τον πατέρα Χαρίωνα - ήταν καλλιτέχνης-αγιογράφος, πολύ καλλιτέχνης. Ήταν της αγάπης άνθρωπος.

Κ.Ι.: Ήταν πνευματικός;

Γ.Γ.: Δεν εξομολογούσε. Εμάς μας δεχόταν σαν δικά του πνευματικά παιδιά. Μας συμβούλευε. Ο πατήρ Χαρίτων ήταν αυτός που μας εξομολογούσε.

Κ.Ι.: Έστω και τυφλός εξομολογούσε ο πατήρ Χαρίτων;

Γ.Γ.: Βεβαίως. Και ήθελε όλους να τους μάθει να ψάλλουν.

Κ.Ι.: Όλους;

Γ.Γ.: Ήθελε όλοι οι άνθρωποι να ψάλλουν. Ο πατήρ Στέφανος, ο ηγούμενος, ήτανε πολύ καλός και ιεροπρεπής.

Κ.Ι.: Εκείνο που ένοιωθα μαζί τους προσωπικά, Γέροντα, ήτανε η αθωότητα, η παιδικότητα, ιδιαίτερα με τον πατέρα Βαρνάβα, που είχα και μαζί του μια συνομιλία και μεταδόθηκε από το ραδιόφωνο μετά την εισβολή.

Γ.Γ.: Δεν θέλανε να χωριστούνε και μετά την εισβολή ακόμα. Θέλαν να πεθάνουνε εκεί στο μοναστήρι. Αγαπούσαν τον τόπο εκείνο του Αποστόλου Βαρνάβα και μας παρότρυναν να τον αγαπήσουμε κι εμείς πραγματικά. Λέγανε. Εδώ πέθανε μία μεγάλη φυσιογνωμία, ο φωτιστής μας.

Πολλές φορές πήγαινα στον τάφο του και ήθελα εκείνος ο τόπος να αξιοποιηθεί, να μη σβήσει ποτέ το καντήλι του και τώρα, με πολλή συγκίνηση, λέω έσβησε...

Κ.Ι.: Δεν θα σβήσει, θα ξαναάψει, Γέροντα. Αυτές είναι προσωρινές δοκιμασίες για την οικοδομή μας. Συνεχίζουμε, πατέρα Γαβριήλ.

Γ.Γ.: Ο πατήρ Βαρνάβας ήτανε ο άνθρωπος του οικονομικού. Ο άνθρωπος, ο οποίος, φρόντιζε για την οικονομία του μοναστηριού.

Κ.Ι.: Για τα πρακτικά.

Γ.Γ.: Για τις αποταμιεύσεις που είχε το μοναστήρι και τις δικές τους τις προσωπικές. Επ' ονόματι του εγράφοντο όλα τότε, μέχρι τον καιρό που άρχισε το μοναστήρι να επανδρώνεται. Με την παρότρυνση του τότε χωρεπισκόπου, του μετέπειτα αγίου Νικαίας, πήραν τα πράγματα μια σειρά μοναστική. Άρχισαν να καταγράφονται έσοδα και έξοδα επ' ονόματι της μονής και να παίρνουμε όλοι γνώση.

Κ.Ι.: Ως αδελφότητα.

Γ.Γ.: Ως αδελφότητα. Όταν πέρασαν οι δύσκολοι καιροί και άλλαξαν τα πράγματα, είχαμε συνωπισμό, πολύ κόσμο. Όσοι περνούσαν για τον Απόστολο Ανδρέα απ' εκεί περνούσαν. Και χαιρόντουσαν οι Γέροντες. Έλεγαν: «Τώρα εφάνηκε η δόξα του Αποστόλου Βαρνάβα. Αξιοποιήθηκε το μοναστήρι». Γιατί, όταν πήγα στο μοναστήρι υπήρχε πολύ

μεγάλη στέρση. Είχαν την ευκαιρία οι Γέροντες να ζήσουν άνετα, αλλά τους ήρεσκε πολύ η ταπεινή ζωή. Δεν τους ένοιαζε εάν δεν ήταν τα πάντα σε λειτουργία. Δεν είχαν ούτε και τα στοιχειοδέστερα. Είχανε το νου τους στην εκκλησία, στη λειτουργία. Ήθελαν να ψάλλουν με πολλή αγάπη και ενθουσιασμό.

Κ.Ι.: Δοξαστικά;

Γ.Γ.: Ναι. Εκεί ήταν η προσήλωση τους όλη. Περνούσαν όλα τα σχολεία, εκπαιδευτικές εκδρομές, όλοι ξεναγούνταν από τους πατέρες. Μιλούσαν για τα προνόμια της Εκκλησίας του Αποστόλου Βαρνάβα. Τα αγιογράφησαν. Εκείνες οι αγιογραφίες μείνανε ιστορικές. Η ανεύρεση του αγίου λειψάνου, η παράδοση του Ευαγγελίου στον αυτοκράτορα Ζήνωνα. Εφαίνετο γραμμένη όλη η απόφαση της Συνόδου περί του αυτοκέφαλου. Από την άλλη πλευρά ήταν τα προνόμια προς στον Αρχιεπίσκοπο της Κύπρου, το σκήπτρο κλπ. Ξεναγούσαν τα παιδιά, τα σχολεία της Κύπρου και έδειχναν το θαύμα του Αποστόλου Βαρνάβα, το ενύπνιο προς τον τότε Αρχιεπίσκοπο Ανθέμιο.

Κ.Ι.: Πόσο καιρό παρέμειναν εκεί, μετά την Τουρκική εισβολή;

Γ.Γ.: Μείνανε δύο χρόνια.

Κ.Ι.: Μου είπε ο πατήρ Βαρνάβας ότι τους εξανάγκαζαν οι Τούρκοι. Παίζανε πυροβολισμούς με το πρόσχημα ότι θέλουν να σκοτώσουν περιστέρια. Πρέπει να ήταν πολύ μεγάλη οδύνη γι' αυτούς.

Γ.Γ.: Μετά από δύο χρόνια είδαν ότι νεκρώθηκαν τα πάντα. Είδαν ότι δεν υπήρχε ψυχή άλλου χριστιανού. Σκεφτόντουσαν, όπως ήκουσα κι εγώ τον πατέρα Βαρνάβα να λέει: -«σκεφτήκαμε ποιος εν να μας θάψει εάν μείνουμε: αφού δεν έχει άλλο. Γεράσαμε πλέον, αρρωστήσαμε, πού να πάμε, δεν μας φροντίζουν». Είχε αρρωστήσει τότε ο πατήρ Νεκτάριος, στράβωσε ο λαιμός του και ωσότου να τον πάρουν στο νοσοκομείο της Αμμοχώστου, δυσκολεύτηκαν τρομερά. Ετσι, αποφάσισαν να εγκαταλείψουν το μοναστήρι. Εκαναν μια σχετική συμφωνία με τους Τούρκους να μη τους πάρουν τα εκκλησιαστικά είδη. Εν τέλει τους πήραν όλα τα εκκλησιαστικά είδη: Ευαγγέλια, καντήλια, και ο,τιδήποτε άλλο είχαν αξιόλογο. Ανοιξαν τις βαλίτσες τους και τους τα πήραν όλα.

Κ.Ι.: Οι αιώνια άρπαγες Τούρκοι.

Γ.Γ.: Μάλιστα τους είπαν να τα αφήσουνε όλα στο μοναστήρι για να τα βρουνε επιστρέφοντας.

Κ.Ι.: Απάτη.